Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/1459

2024 2 14

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2024 m. sausio 24 d.

kuriuo įsteigiama Europos dirbtinio intelekto tarnyba

(C/2024/1459)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

kadangi:

(1) dirbtinis intelektas (DI) – grupė sparčiai besivystančių technologijų, galinčių duoti įvairios ekonominės ir visuomeninės naudos visose pramonės šakose ir socialinės veiklos srityse. Tačiau DI, priklausomai nuo aplinkybių, susijusių su jo taikymu ir naudojimu konkrečioms reikmėms, taip pat gali kelti riziką ir kenkti viešiesiems interesams bei pagrindinėms teisėms, kurių apsauga užtikrinama Sąjungos teise;

(2) Komisija pasiūlė Reglamentą, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai ([1]). Juo siekiama skatinti vidaus rinkoje kurti, naudoti ir diegti dirbtinį intelektą, kartu užtikrinant viešųjų interesų, kaip antai saugos ir sveikatos, ir Sąjungos teisės aktais pripažįstamų ir ginamų pagrindinių teisių aukšto lygio apsaugą. Pasiūlytas reglamentas yra viena iš kelių Komisijos parengtų priemonių, kuriomis siekiama dvejopo tikslo – skatinti DI diegimą ir mažinti su tam tikrais šios technologijos naudojimo būdais susijusią riziką. Kitos priemonės – 2021 m. peržiūrėtas Suderintas dirbtinio intelekto planas ([2]), sektorių politikos iniciatyvos, kuriomis skatinama diegti DI, ir Sąjungos finansavimo programos, kaip antai programos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais (ES) 2021/694 ([3]) ir (ES) 2021/695 ([4]);

(3) atsižvelgiant į DI technologijų, ypač tų, kurios yra pagrįstos pažangiausiais modeliais, sudėtingumą ir vis platesnį diegimą ir į tai, kad būtina sparčiau siekti Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2022/2481 ([5]) nustatytoje Skaitmeninio dešimtmečio politikos programoje išdėstytų tikslų, matyti, kad reikia imtis papildomų veiksmų, kuriais būtų didinamas šių technologijų gebėjimų, su jomis susijusių tendencijų ir galimos rizikos supratimas ir kurie padėtų šias technologijas saugiai kurti ir naudoti Sąjungoje;

(4) siekiant didinti šį supratimą, padėti įgyvendinti būsimą Reglamentą, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės, ir užtikrinti jo vykdymą, taip pat padėti įgyvendinti tarptautines DI taisykles ir principus, kaip antai G7 paskelbtą elgesio kodeksą ir pagrindinius principus, skirtus pažangių DI sistemų kūrėjams, reikia Sąjungos lygmeniu kaupti ekspertines žinias ir ugdyti gebėjimus;

(5) atsižvelgiant į tai, turėtų būti nustatyti vienos bendros Sąjungoje taikytinos DI valdymo sistemos pagrindai, t. y. įsteigta struktūra, turinti prižiūrėti dirbtinio intelekto modelių, įskaitant bendrosios paskirties DI modelius, pažangą, palaikyti ryšius su mokslo bendruomene, vaidinti svarbų vaidmenį atliekant tyrimus, bandymus ir užtikrinant taisyklių vykdymą ir veikti pasauliniu mastu;

([1]) COM(2021) 206 *final*.
([2]) COM(2021) 205 *final*.
([3]) 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/694, kuriuo nustatoma Skaitmeninės Europos programa ir panaikinamas Sprendimas (ES) 2015/2240 (OL L 166, 2021 5 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).
([4]) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (OL L 170, 2021 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).
([5]) 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/2481, kuriuo nustatoma 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa (OL L 323, 2022 12 19, p. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj).

(6) todėl turėtų būti įsteigta Europos dirbtinio intelekto tarnyba, kuri priklausytų Komisijos Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato administracinei struktūrai ir kuriai būtų taikomas šio direktorato metinis valdymo planas;

(7) Europos dirbtinio intelekto tarnyba turėtų veikti pagal Komisijos vidaus procedūras ([6]), o jos įsteigimas neturėtų daryti poveikio būsimame Reglamente, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės, ir kituose sektoriniuose Sąjungos teisės aktuose nustatytiems nacionalinių kompetentingų institucijų ir Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų įgaliojimams bei kompetencijai, susijusiems su DI sistemų priežiūra. Tarnybos įsteigimas nedaro poveikio kitų Komisijos padalinių funkcijoms atitinkamose jų kompetencijos srityse ir Europos išorės veiksmų tarnybos funkcijoms bendros užsienio ir saugumo politikos srityje. Europos dirbtinio intelekto tarnyba savo užduotis atlikti, visų pirma gaires teikti, turėtų taip, kad nebūtų dubliuojama atitinkamų Sąjungos įstaigų, organų ir agentūrų veikla, vykdoma pagal konkretiems sektoriams skirtus teisės aktus;

(8) kad būtų galima kuo greičiau pradėti ruoštis įgyvendinti būsimą Reglamentą, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės, šis sprendimas turėtų skubos tvarka įsigalioti prieš priimant tą reglamentą, dėl kurio teisėkūros institucijos 2023 m. gruodžio 8 d. pasiekė politinį susitarimą. Kai reglamentas bus priimtas, šis sprendimas gali būti peržiūrėtas,

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

Įsteigimas

Įsteigiama Europos dirbtinio intelekto tarnyba (toliau – Tarnyba).

Tarnyba priklauso Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinio direktorato (toliau – generalinis direktoratas) administracinei struktūrai.

2 straipsnis

Misija ir užduotys

1. Siekdama įgyvendinti būsimą Reglamentą, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (toliau – būsimas reglamentas), ir užtikrinti jo vykdymą, Tarnyba vykdo 3 straipsnyje nustatytas užduotis.

2. Tarnybai taip pat pavedamos šios papildomos užduotys:

a) derinant veiksmus su valstybėmis narėmis ir laikantis Sąjungos pozicijų ir politikos, pagal 7 straipsnį padėti formuoti nuoseklų ir veiksmingą strateginį Sąjungos požiūrį į tarptautines DI iniciatyvas;

b) pagal 5 straipsnį padėti skatinti Komisijoje vykdyti veiksmus ir politiką, padedančius iš DI technologijų gauti visuomeninės ir ekonominės naudos;

c) remti pastangas greičiau kurti, diegti ir pradėti naudoti patikimo DI sistemas ir prietaikas, duodančias visuomeninę ir ekonominę naudą ir prisidedančias prie Sąjungos konkurencingumo ir ekonomikos augimo. Visų pirma Tarnyba, bendradarbiaudama su atitinkamais viešaisiais ir privačiaisiais subjektais ir startuolių bendruomene, skatina kurti inovacijų ekosistemas;

d) stebėti DI rinkų ir technologijų raidą.

([6]) Ji nėra 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 (Finansinio reglamento) 2 straipsnio 26 punkte apibrėžta Europos tarnyba.

3. Vykdydama šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas užduotis, Tarnyba:

a) pagal 4 straipsnį bendradarbiauja su suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma mokslo bendruomenės ekspertais ir DI kūrėjais;

b) pagal 5 straipsnį bendradarbiauja su atitinkamais Komisijos generaliniais direktoratais ir tarnybomis;

c) pagal 6 straipsnį bendradarbiauja su visomis atitinkamomis Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, įskaitant Europos našiosios kompiuterijos bendrąją įmonę (BĮ „EuroHPC“);

d) Komisijos vardu bendradarbiauja su valstybių narių institucijomis ir įstaigomis.

3 straipsnis

Būsimo reglamento įgyvendinimas

1. Tarnyba vykdo šias su būsimu reglamentu susijusias užduotis:

a) rengia priemones, metodikas ir lyginamuosius rodiklius, padedančius įvertinti, ką geba bendrosios paskirties DI modeliai, visų pirma sisteminę riziką keliantys labai dideli bendrosios paskirties DI modeliai;

b) stebi, kaip įgyvendinamos ir taikomos taisyklės, reglamentuojančios bendrosios paskirties DI modelius ir sistemas, ypač tais atvejais, kai ir modelį, ir sistemą kuria tas pats tiekėjas;

c) stebi, ar nekyla nenumatyta su bendrosios paskirties DI modeliais susijusi rizika, be kita ko, reaguodama į mokslinės grupės teikiamus perspėjimus;

d) tiria galimus taisyklių, reglamentuojančių bendrosios paskirties DI modelius ir sistemas, pažeidimus, be kita ko, priima skundus ir perspėjimus, padeda rengti Komisijos sprendimus ir atlieka vertinimus pagal būsimą reglamentą;

e) užtikrina, kad tais atvejais, kai DI sistemai yra taikomi tam tikri Sąjungos teisės aktai, kurių vykdymo priežiūros ir užtikrinimo įgaliojimus turi Komisija, kaip antai Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 ([7]) arba Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1925 ([8]), tų teisės aktų vykdymo priežiūra ir užtikrinimas būtų visapusiškai derinami su būsimo reglamento vykdymo priežiūra ir užtikrinimu;

f) derindama veiksmus su atitinkamomis pagal sektorinius teisės aktus atsakingomis įstaigomis, padeda įgyvendinti su draudžiama DI praktika ir didelės rizikos DI sistemomis susijusias taisykles, be kita ko, sudaro nacionalinėms institucijoms geresnes sąlygas keistis informacija ir bendradarbiauti, priima pranešimus ir kuria informacines platformas bei duomenų bazes, ypač tais atvejais, kai į didelės rizikos DI sistemą yra integruotas bendrosios paskirties DI modelis ar sistema.

2. Be to, kad Tarnyba galėtų prisidėti prie veiksmingo būsimo reglamento įgyvendinimo, jai pavedama:

a) padėti Komisijai rengti atitinkamus Komisijos sprendimus, taip pat įgyvendinimo aktus ir deleguotuosius aktus;

b) sudaryti palankesnes sąlygas vienodai taikyti būsimą reglamentą;

c) padėti Komisijai rengti gaires ir rekomendacijas, padedančias praktiškai įgyvendinti būsimą reglamentą, taip pat, konsultuojantis su atitinkamomis Komisijos tarnybomis ir Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis, rengti pagalbines priemones, kaip antai standartizuotus protokolus ir geriausios praktikos pavyzdžius;

([7]) 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([8]) 2022 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1925 dėl atvirų konkurencijai ir sąžiningų skaitmeninio sektoriaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2019/1937 ir (ES) 2020/1828 (Skaitmeninių rinkų aktas) (OL L 265, 2022 10 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

d) padėti Komisijai rengti standartizacijos prašymus, vertinti esamus standartus ir rengti bendrąsias specifikacijas, aktualius įgyvendinant būsimą reglamentą;

e) padėti teikti techninę paramą, konsultacijas ir priemones, susijusias su apribotos bandomosios DI reglamentavimo aplinkos kūrimu ir veikimu, ir, kai aktualu, derinti veiksmus su tokias bandomąsias aplinkas kuriančiomis nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis;

f) atlikti būsimo reglamento vertinimus ir peržiūras ir rengti su juo susijusias ataskaitas;

g) koordinuoti veiksmingos valdymo sistemos kūrimą, be kita ko, atlikti su Sąjungos lygmens patariamųjų įstaigų steigimu susijusį parengiamąjį darbą ir stebėti atitinkamų nacionalinių institucijų ir kitų nacionalinių įstaigų steigimą;

h) teikti sekretoriato paslaugas DI valdybai ir jos pogrupiams ir, kai aktualu, administracinę paramą patariamajam forumui ir mokslinei grupei, be kita ko, teikti administracinę struktūrą, organizuoti posėdžius ir rengti reikiamus dokumentus;

i) skatinti, atsižvelgiant į tarptautinius metodus, rengti Sąjungos lygmens praktikos kodeksus ir elgesio kodeksus, sudaryti tam palankesnes sąlygas ir stebėti praktikos kodeksų įgyvendinimą ir vertinimą.

4 straipsnis

Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais

1. Vykdydama 3 straipsnyje nurodytas užduotis, Tarnyba, laikydamasi taikytinų konkurencijos taisyklių, bendradarbiauja su suinteresuotaisiais subjektais šiais būdais:

a) kurdama DI modelių ir sistemų tiekėjų bendradarbiavimo forumus, padedančius skleisti geriausią praktiką ir rengti elgesio kodeksus bei praktikos kodeksus;

b) reguliariai konsultuodamasi su suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant mokslo bendruomenės ir švietimo sektoriaus ekspertus, piliečius, pilietinę visuomenę ir, kai aktualu, socialinius partnerius, kad surinktų informaciją, reikalingą 3 straipsnio 2 dalyje nurodytoms užduotims vykdyti;

c) sukurdama bendradarbiavimo su atvirojo kodo bendruomene forumą, kurio tikslas – nustatyti ir plėtoti geriausią saugaus atviruųjų DI modelių ir sistemų kūrimo ir naudojimo praktiką.

5 straipsnis

Tarpsektorinis bendradarbiavimas Komisijoje

1. Tarnyba padeda skatinti vykdyti veiksmus ir politiką, padedančius iš DI technologijų gauti visuomeninės ir ekonominės naudos.

2. Visų pirma Tarnyba:

a) vykdydama 2 straipsnyje nurodytas užduotis, bendradarbiauja su kitais atitinkamais Komisijos generaliniais direktoratais ir tarnybomis, visų pirma – bendrosios paskirties DI modelių ir sistemų vertinimo ir bandymo klausimais – su Europos algoritmų skaidrumo centru;

b) teikia kitiems atitinkamiems Komisijos generaliniams direktoratams ir tarnyboms pagalbą, kurios tikslas – padėti atitinkamose Sąjungos politikos srityse naudoti DI modelius ir sistemas kaip pokyčius skatinančias priemones ir kartu didinti informuotumą apie įvairią kylančią riziką.

6 straipsnis

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

Vykdydama 3 straipsnyje nurodytas užduotis, Tarnyba užmezga tinkamų formų bendradarbiavimą su Sąjungos įstaigomis, organais ir agentūromis.

7 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Tarnyba prisideda prie Komisijos vykdomo tarptautinio bendradarbiavimo DI klausimais, įskaitant inovacijų ir kompetencijos politiką, su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma:

a) propaguodama atsakingą DI priežiūrą ir Sąjungos patikimo DI koncepciją;

b) prisidėdama prie tarptautinio bendradarbiavimo, susijusio su DI reguliavimu ir valdymu;

c) padėdama įgyvendinti tarptautinius susitarimus dėl DI taisyklių, be kita ko, teikdama paramą valstybėms narėms.

8 straipsnis

Finansavimas

1. Su pareigūnų įdarbinimu susiję Tarnybos žmogiškųjų išteklių poreikiai tenkinami panaudojant generalinio direktorato darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti arba perskirstytus generaliniame direktorate, atsižvelgiant į biudžeto apribojimus ir nedarant poveikio metinei lėšų skyrimo procedūrai.

2. Su Tarnyboje dirbančiais išorės statutiniais darbuotojais susijusios žmogiškųjų išteklių išlaidos dengiamos perskirstant administracinės paramos išlaidoms numatytus Skaitmeninės Europos programos biudžeto asignavimus.

3. Tarnybos veiklos išlaidos dengiamos iš finansinių išteklių, skirtų Skaitmeninės Europos programos 2 konkrečiam tikslui „Dirbtinis intelektas“.

9 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja 2024 m. vasario 21 d.

Priimta Briuselyje 2024 m. sausio 24 d.

Komisijos vardu
Thierry BRETON
Komisijos narys